

Персоналії для
візуального
розпізнання
(ЗНО з історії
України)

Князь Василь-Костянтин Острозький (1526-1608) – один із найбільших впливових діячів того часу, який протягом півстоліття відігравав визначну роль у політичному, культурному, освітньому житті України. За свого життя займав численні державні посади: був володимиро-волинським старостою, маршалом Волинської землі, київським воєводою та сенатором.

Претендував на польський і московський престоли.

Оборонець православної віри, борець проти Берестейської унії. Засновник шкіл у Турові, людина, яка наблизила Україну до Європи.

Стараннями князя 1576 р. була заснована перша у Східній Європі вища школа – Острозька академія, де навчали граматиці, риториці, діалектиці, геометрії, музиці, астрономії, грецькій і латинській мові. За підтримки князя Іван Федоров у 1580 р. надрукував першу повну Біблію (Острозьку) церковнослов'янською мовою.

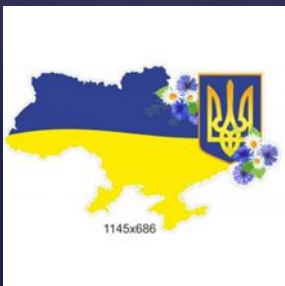

ПЕТРО САГАЙДАЧНИЙ - ГЕТЬМАН ЗАПОРІЗЬКОЇ СІЧІ, ЯКИЙ ЗРОБИВ З КОЗАКІВ РЕГУЛЯРНУ АРМІЮ

Конашевич-Сагайдачний Петро народився близько 1577 р. в с. Кульчиці Самбірського району Львівської області (Україна), помер від отриманого поранення 20 жовтня 1622 р. в Києві у віці 45 років.

Талановитий полководець, гетьман Війська Запорізького, завдяки якому були здобуті гучні перемоги запорізьких козаків над Кримським ханством, Османською імперією і Руським царством, який захопив "половину Москви" в 1618 р.

ПЕТРО МОГИЛА - СПАДКОЄМЕЦЬ МОЛДАВСЬКОГО ПРЕСТОЛУ, ЯКИЙ СТАВ УКРАЇНСЬКИМ МИТРОПОЛИТОМ

Митрополит Петро Могила (народився 10 січня 1596 р. у м. Сучава в Молдавському князівстві, помер 1 січня 1647 р. у Києві) - напевно, найбільш відомий і найвидатніший український релігійний діяч.

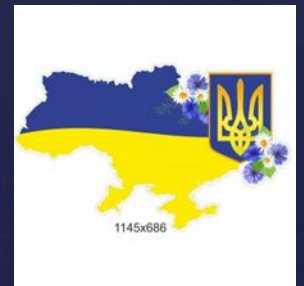
Він народився в знатній сім'ї правителя Валахії і Молдавії, став блискучим офіцером, а потім найвідомішим і найбільш авторитетним київським митрополитом. Хоча він прожив всього 50 років, але його ім'я відоме кожному українцю і дуже багатьом за кордоном. Петро Могила увійшов в історію як непересічний політик, дипломат, письменник, меценат і просвітитель.

**БОГДАН ХМЕЛЬНИЦКИЙ –
ГЕТМАН, СТАВШИЙ ДЛЯ
ОДНИХ ГЕРОЕМ, ДЛЯ ДРУГИХ
ПРЕДАТЕЛЕМ УКРАИНЫ**

Хмельницкий Богдан Михайлович родился 6 января 1596 года в с. Суботов Черкасской области, умер в 61-летнем возрасте 6 августа 1657 года в Чигирине. Гетман Войска Запорожского.

ПЕТРО ДОРОШЕНКО - ГЕТЬМАН, ЯКИЙ ПОВЕРНУВ НЕЗАЛЕЖНІСТЬ УКРАЇНИ ВІД МОСКВИ ПІСЛЯ ПЕРЕЯСЛАВСЬКОЇ РАДИ

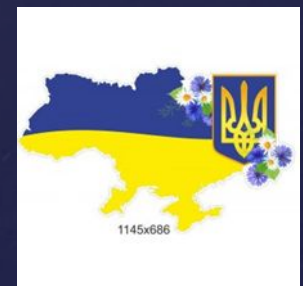
Петро Дорошенко народився 1627 року у м. Чигирині на Черкащині, помер 19 листопада 1698 у політичному засланні під Москвою, гетьман Війська Запорізького (1665-1676), після Богдана Хмельницького зумів об'єднати українські землі і отримати знову незалежність від Москви всього на кілька років, перемігши війська Польщі та Московської держави, але програвши через зраду власного оточення. Через 30 років його подвиг в ім'я незалежності України спробує повторити Іван Мазепа.

ІВАН МАЗЕПА: 5 ПОДВИГІВ І ЗАСЛУГ В ІМ'Я УКРАЇНИ

Іван Мазепа народився 20 березня 1639 року в с. Мазепинці під Білою Церквою на Київщині, помер 21 вересня 1709 року біля н. п. Бендери у Молдові. Найвідоміший гетьман Війська Запорозького (1687-1708), що став героєм для українських патріотів і зрадником для Росії, князь Священної Римської Імперії.

ГЕТЬМАН КИРИЛО РОЗУМОВСЬКИЙ - ВЧЕНИЙ З ГЕТЬМАНСЬКОЮ БУЛОВОЮ

Останній гетьман України Кирило Розумовський - фігура у вітчизняній історії вкрай суперечлива. Перш за все тому, що саме його багато хто звинувачує в непрямому сприянні ліквідації гетьманської посади як такої. Нібито Розумовський недостатньо рішуче і енергійно протистояв тиску Катерини II, яка зміцнювала на той час власну самодержавну владу на просторах безкрайньої імперії.

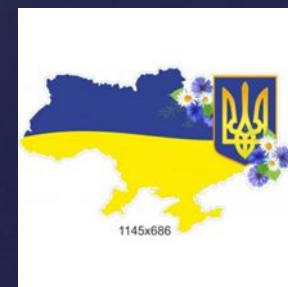

ГРИГОРІЙ СКОВОРОДА: ФІЛОСОФ, ЯКИЙ РОЗКРИВ СУТЬ УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІЇ У 18 СТОЛІТТІ

Сковорода Григорій Савич народився 3 грудня 1722 року в містечку Чорнухи на території Полтавської області, помер у віці 71 року 9 листопада 1794 року в селі Іванівка на Харківщині. Легендарний український філософ, гуманіст-просвітитель, байкар, поет і педагог.

ІВАН КОТЛЯРЕВСЬКИЙ: ПИСЬМЕННИК, ЯКИЙ ДОВІВ, ЩО УКРАЇНСЬКА МОВА Є ЛІТЕРАТУРНОЮ

Котляревський Іван Петрович народився 9 вересня 1769 р. у Полтаві, помер у цьому ж місті 10 листопада 1838 р. Український поет, драматург, громадський діяч, зачинатель нової епохи української літератури.

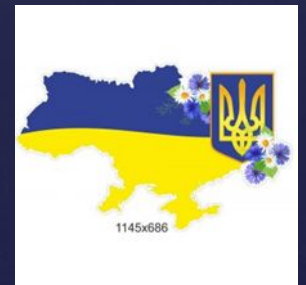
МИКОЛА КОСТОМАРОВ – ПЕРШИЙ КЛАСИК УКРАЇНСЬКОЇ ІСТОРИЧНОЇ НАУКИ

Микола Іванович Костомаров – великий український історик, видатний етнограф, яскравий публіцист, талановитий письменник і, безумовно, великий патріот своєї батьківщини.

ПАНТЕЛЕЙМОН КУЛІШ - АВТОР УКРАЇНСЬКОГО АЛФАВІТУ, ЗАБОРОНЕНИЙ У СРСР

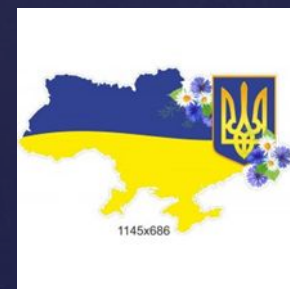
Пантелеймон Куліш (народився 7 серпня 1819 року в містечку Вороніж Глухівського повіту, помер 2 лютого 1897 року на хуторі Мотронівка, що на Чернігівщині) по праву вважається одним з найяскравіших діячів українського національно-культурного відродження (XIX ст.).

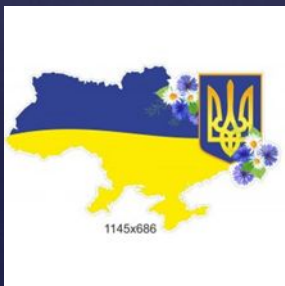
ТАРАС ШЕВЧЕНКО: П'ЯТЬ ЗАСЛУГ КЛАСИКА ПЕРЕД УКРАЇНСЬКИМ НАРОДОМ

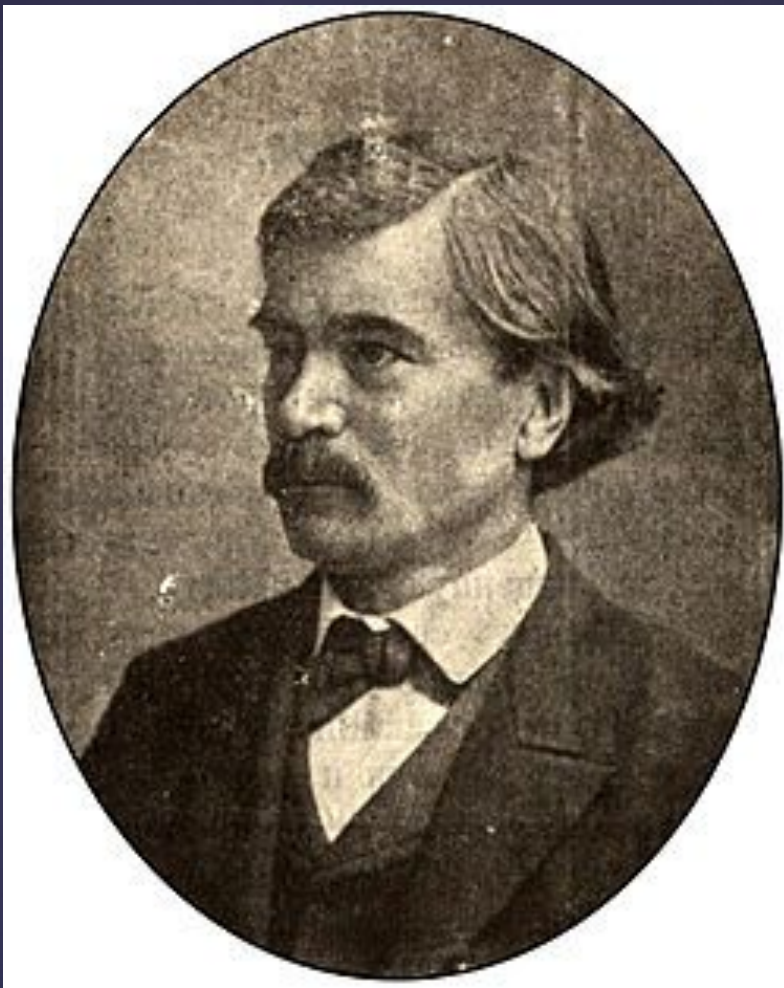
Тарас Григорович Шевченко народився 9 березня 1814 року в с. Моринці Черкаської області, помер у 47 років, 10 березня 1861 року в Санкт-Петербурзі. Класик української літератури №1 і перший український дисидент.

Маркіян Семéнович Шашкéвич (6 листопада 1811, с. Підлисса — 7 червня 1843, с. Новосілки) — західноукраїнський (галицький) пророк («Будитель»), письменник, поет, духовний просвітитель, натхненник національного пробудження Галичини. Стрийко австро-угорського генерала Олександра Шашкевича. Зачинатель нової української літератури в Галичині, священник УГКЦ, релігійний та культурно-громадський діяч. Перший в нових часах речник відродження західноукраїнських (галицьких) земель. Очолив «Руську трійцю», ініціатор видання альманаху «Русалка Дністровая» (1837). Виступав за рівноправність української мови з польською в умовах того часу

**Антоно́вич Володи́мир
Боніфа́тійович** (18 [30] січня 1834,
Махнівка, Київська губернія, Російська
імперія — 8 [21] березня 1908, Київ,
Київська губернія, Російська імперія) —
український історик, археолог,
етнограф, археограф, член-кореспондент
Російської АН з 1901; професор
Київського університету з 1878;
співорганізатор Київської Громади, член
Київського товариства старожитностей і
мистецтв.

Михайло Петрович Драгома́нов (або Драгома́нів; використовував псевдоніми Толмачев, Українець, М.

Кузьмичевський, П. Кузьмичевський, Кирило Василенко, Волинець, М.

Галицький, М. Гордієнко, П. Петрик, Чудак, М. Т—ов та ін.; 6 (18) вересня

1841[2], м. Гадяч, Полтавщина — 20

червня (2 липня) 1895[3], м. Софія) —

український публіцист, історик,

філософ, економіст, літературознавець,

фольклорист, громадський діяч,

представник відомого роду українських

громадських і культурних діячів

Драгоманових.

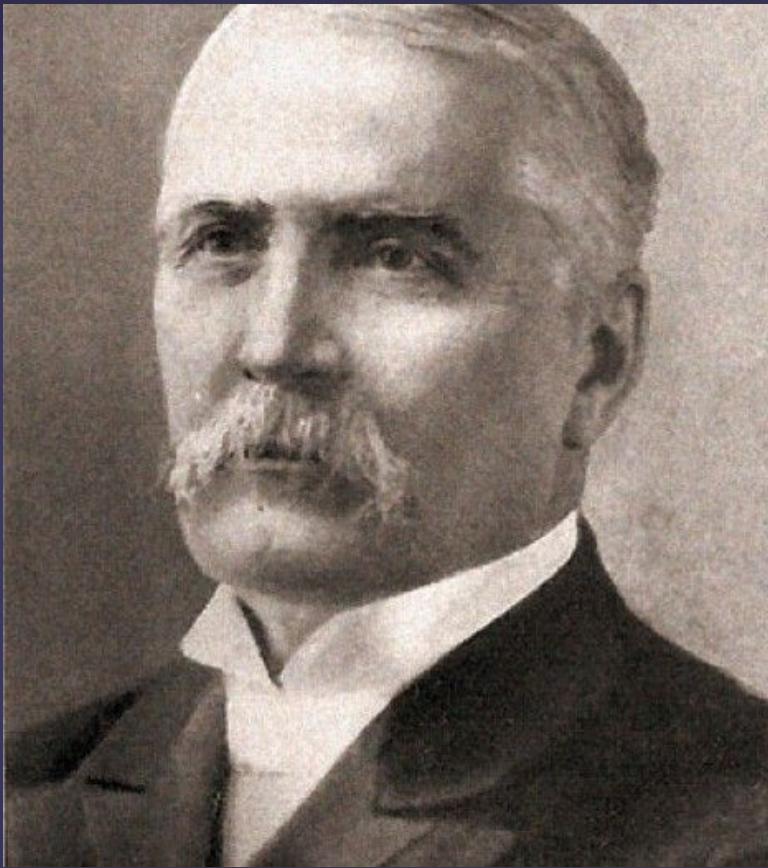

Павло́ Плато́нович Чуби́нський (15 (27) січня 1839, хутір Чубинський, нині в межах м. Бориспіль, Київська область — 17 (29) січня 1884, Київ) — український етнолог, фольклорист, поет, громадський діяч, автор слів Гімну України.

МИКОЛА ЛИСЕНКО - 8 ЗАСЛУГ ГЕТЬМАНА УКРАЇНСЬКОЇ МУЗИКИ ПЕРЕД НАРОДОМ УКРАЇНИ

Микола Віталійович Лисенко народився 22 березня 1842 року в селі Гриньки на території сучасної Полтавської області, помер від серцевого нападу 6 листопада 1912 року в Києві. Великий український композитор, диригент, піаніст, педагог, активний громадський діяч і збирач пісенного фольклору.

ІВАН ФРАНКО - КЛАСИК УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Франко Іван Якович народився 27 серпня 1856 року в с. Нагуєвичі Дрогобицького повіту. Помер 28 травня 1916 у Львові у віці 60 років. Український письменник, публіцист і поет, вчений, перекладач, політичний і громадський діяч, доктор філософії, діючий член Наукового товариства імені Т. Шевченка, почесний доктор Харківського університету.

АГАТАНГЕЛ КРИМСЬКИЙ - УЧЕНИЙ, КРИМСЬКИЙ ТАТАРИН І ПАТРІОТ УКРАЇНИ, ЯКИЙ СТАВ ЖЕРТВОЮ СТАЛІНСЬКОГО ТЕРОРУ

Агатангел Юхимович Кримський народився 15 січня 1871 року у Володимирі-Волинському на території Волинської області, помер 25 січня 1942 року в Кустанаї (Казахстан). Український історик, письменник, перекладач кримськотатарського походження, один із засновників Української академії наук, жертва сталінського терору.

Леся Українка (справжнє ім'я
Лариса Петрівна Косач-Квітка; 13
(25) лютого 1871, Звягель[3] — 19
липня (1 серпня) 1913, Сурамі) —
українська письменниця,
перекладач, культурний діяч.

**СОЛОМІЯ КРУШЕЛЬНИЦЬКА -
УКРАЇНКА, ЗА ЖИТТЯ ВИЗНАНА
НАЙВИДАТНІШОЮ СПІВАЧКОЮ
СВІТУ**

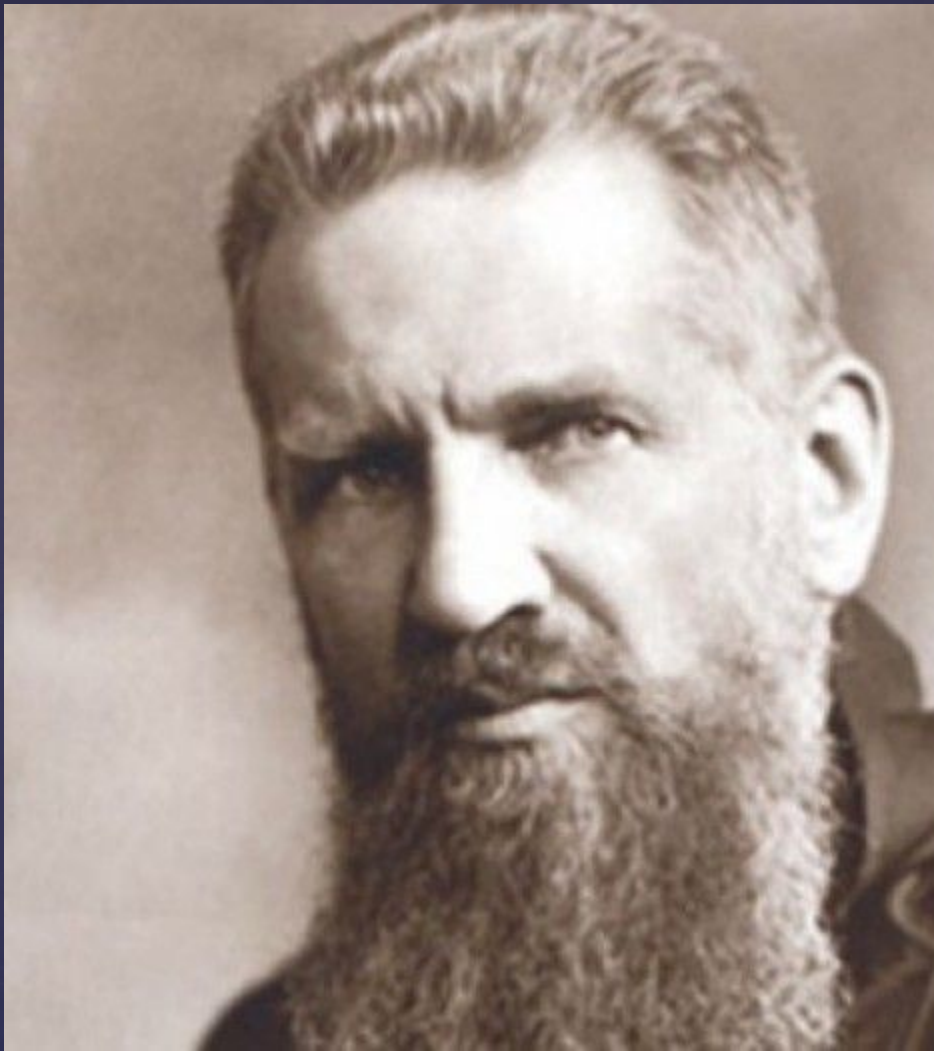
Крушельницька Соломія Амвросіївна народилася 23 вересня 1872 року в селі Білявинці (сучасна територія Тернопільської області), померла 16 листопада 1952 року у Львові. Оперна співачка світового рівня, педагог.

Міхновський Мико́ла Іва́нович (19 [31] березня 1873, с. Турівка, Полтавська губернія, Російська імперія — 3 травня 1924, Київ, Українська СРР, СРСР) — український політичний і громадський діяч, адвокат, публіцист, перший ідеолог українського націоналізму та організатор війська.

АНДРІЙ ШЕПТИЦЬКИЙ - МИТРОПОЛИТ І ЗАХИСНИК УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ

Митрополит Андрій Шептицький (граф Роман Марія Олександр Шептицький) народився 29 липня 1865 року в селі Прилбичі поблизу Львова. Помер у віці 79 років 1 листопада 1944 року у Львові. Восьмий верховний архієпископ Львівський, митрополит Галицький, предстоятель Української Греко-Католицької Церкви.

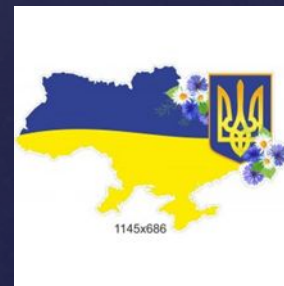
МИХАЙЛО ГРУШЕВСЬКИЙ - ВЕЛИКИЙ ІСТОРИК І ГОЛОВА ЦЕНТРАЛЬНОЇ РАДИ УНР

Грушевський Михайло Сергійович народився 29 вересня 1866 у м. Холм, Царство Польське, помер 24 листопада 1934 у м. Кисловодську, СРСР. Український історик, Голова Центральної Ради Української Народної Республіки (УНР)

Винниченко Володимир Кирилович
(16 [28] липня 1880[1], Єлисаветград,
Херсонська губернія, Російська імперія
— 6 березня 1951, Мужен, Франція) —
український політичний та державний
діяч, прозаїк, драматург та художник.

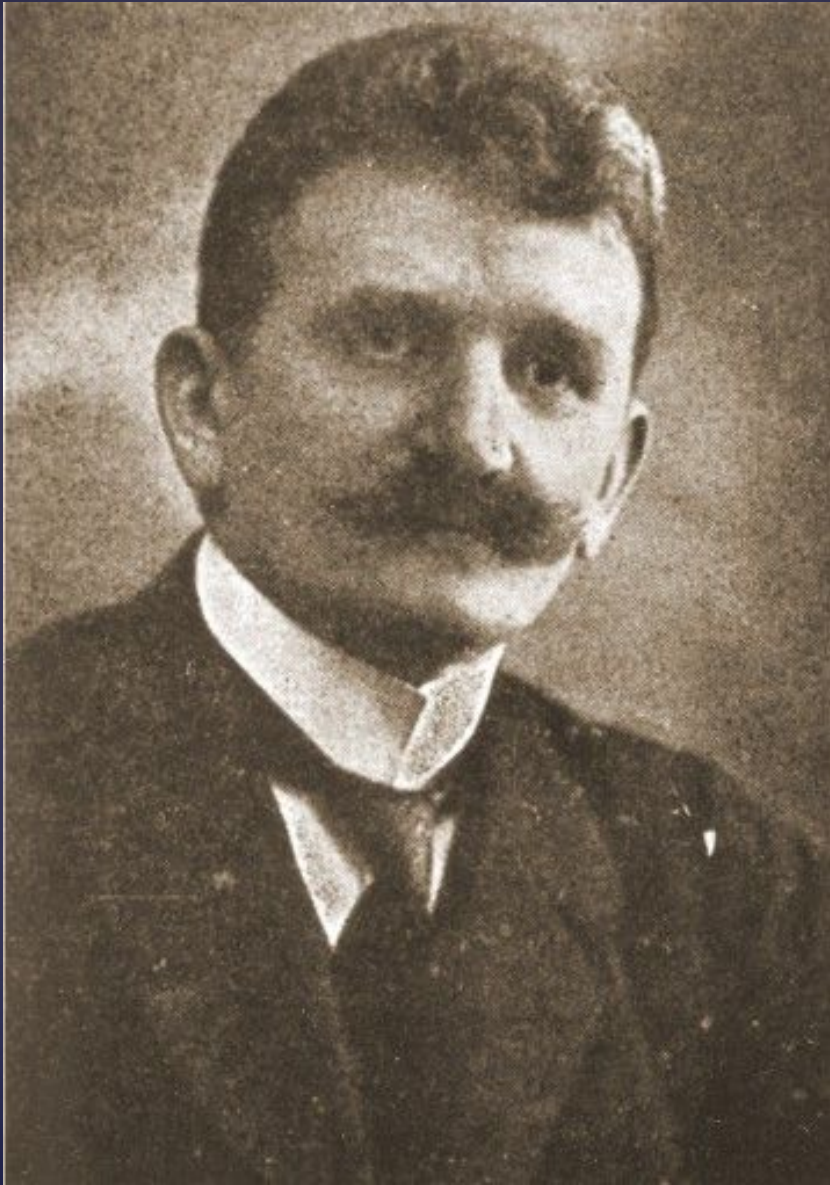

ПАВЛО СКОРОПАДСЬКИЙ - ГЕТЬМАН, ЯКИЙ ЗРОБИВ СИЛЬНУ І САМОДОСТАТНЮ УКРАЇНУ

Павло Скоропадський народився 3 (15) травня 1873 року у Вісбадені (Німеччина), а загинув у віці 72 років 26 квітня 1945 року в баварському містечку Меттен. Князь по праву народження, значну частину свого життя він присвятив боротьбі за Українську державу.

Павло Петрович Скоропадський - останній гетьман України.

Євге́н (галицьке; в діаспорі Евген[2])
Оме́лянович Петроше́вич (3 червня
1863, Буськ, тепер Львівська область,
Україна — 29 серпня 1940, Берлін, тепер
Німеччина) — український громадсько-
політичний діяч, правник, доктор
цивільного і церковного права (1891),
Президент і Уповноважений Диктатор
(верховний військово-політичний
зверхник під час війни)
Західноукраїнської Народної Республіки
(ЗУНР).

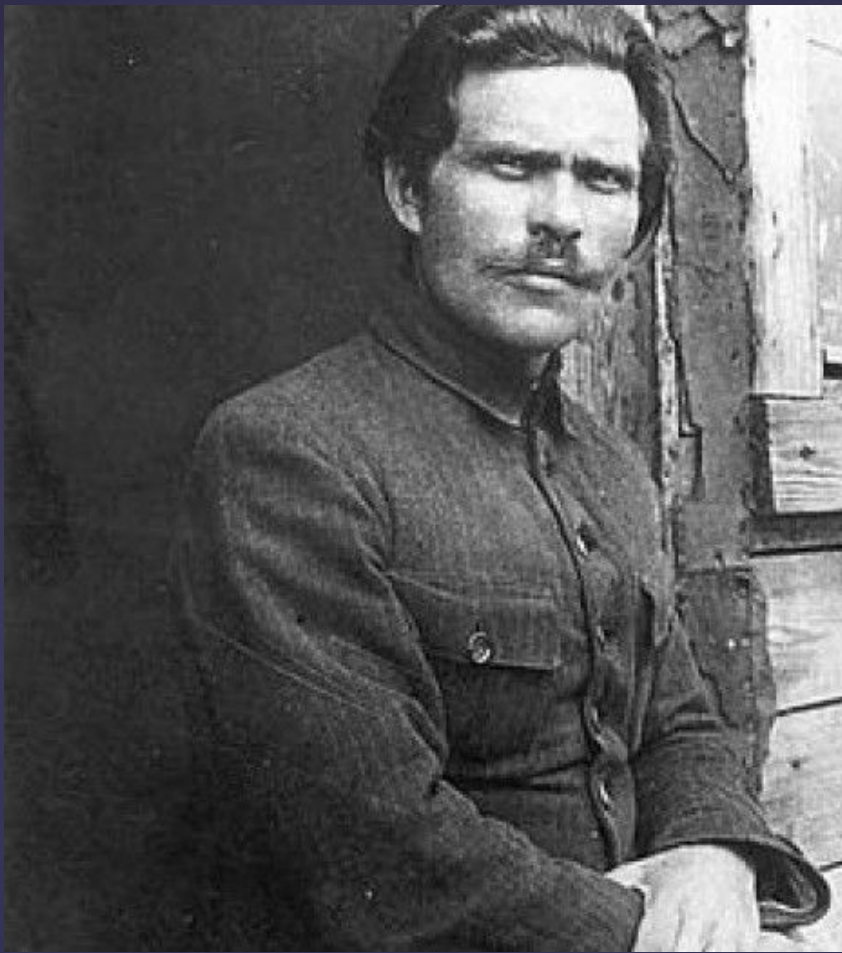

СИМОН ПЕТЛЮРА - ФУНДАТОР ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ, ГОЛОВА ДИРЕКТОРІЇ УНР

Петлюра Симон Васильович, народився 10 травня 1879 року в Полтаві, був убитий агентом НКВС у віці 47 років в Парижі 25 травня 1926. Організатор українських збройних сил, військовий міністр ("військовий генеральний секретар") першого українського уряду Центральної Ради в 1917-1918 рр., Голова Директорії УНР в 1918-1920 рр.

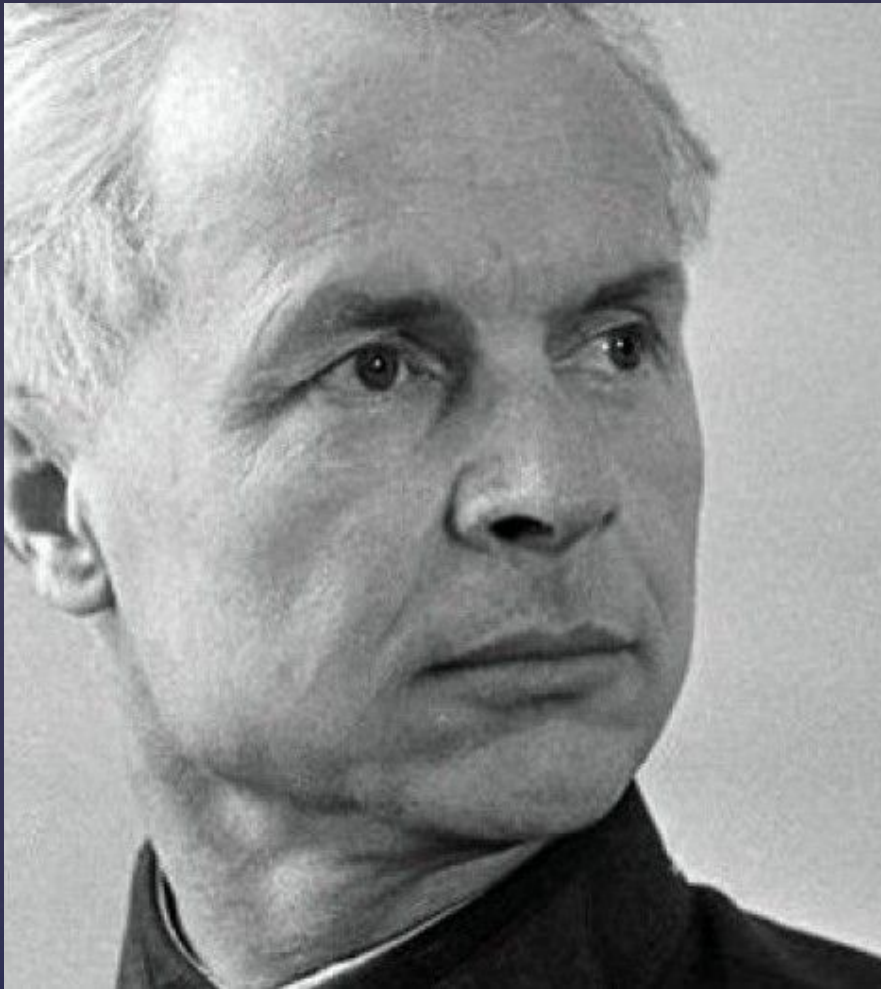

НЕСТОР МАХНО - ПАРТИЗАНСЬКИЙ ПОЛКОВОДЕЦЬ І КУМИР УКРАЇНСЬКИХ СЕЛЯН

Нестор Іванович Махно народився 7 листопада 1888 року в с. Гуляйполе (Запорізька область, Україна), помер під прізвищем Михненко 25 липня (за деякими даними, 6 липня) 1934 року в Парижі (Франція). Командир Революційної повстанської армії України, керівник сільського повстанського руху 1918-1921 рр., видатний тактик ведення партизанської війни.

ОЛЕКСАНДР ДОВЖЕНКО - ВЕЛИКИЙ УКРАЇНСЬКИЙ РЕЖИСЕР, ЯКИМ ЗАХОПЛЮВАВСЯ САМ ЧАПЛІН

Олександр Петрович Довженко народився 29 серпня (10 вересня, або, за іншими даними, - 12 вересня) 1894 року на хуторі В'юнище Чернігівської області, помер у віці 62 років 25 листопада 1956 року в Передєлкіно, Московська область. Видатний український режисер і письменник. Народний артист РРФСР, лауреат Ленінської (1959, посмертно) і двох Сталінських (Державних) премій (1941, 1949).

ЄВГЕН КОНОВАЛЕЦЬ - ОРГАНІЗАТОР І ПЕРШИЙ КЕРІВНИК ОУН

Коновалець Євген Михайлович народився 14 червня 1891 року в с. Зашків (Жовківський район Львівської області), убитий співробітником НКВС П. Судоплатовим 23 травня 1938 у м. Роттердам, Нідерланди), полковник Армії Української народної республіки, командир Української військової організації, голова Проводу українських націоналістів, перший голова Організації українських націоналістів.

СТЕПАН БАНДЕРА - ОРГАНІЗАТОР І СИМВОЛ УКРАЇНСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНО-ВИЗВОЛЬНОГО РУХУ

Степан Андрійович Бандера народився 1 січня 1909 року в с. Старий Утринів Калуського району Івано-Франківської області (Україна). Вбитий радянськими спецслужбами 15 жовтня 1959 у Мюнхені, (Німеччина). Український політичний діяч, теоретик і ідеолог українського національного руху ХХ століття, Герой України.

АНДРІЙ МЕЛЬНИК - ГОЛОВА ОУН (М) І БОРЕЦЬ ЗА НЕЗАЛЕЖНІСТЬ УКРАЇНИ

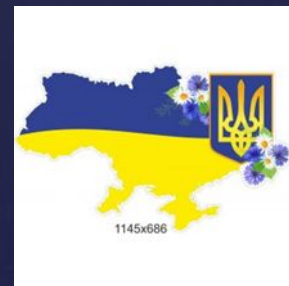
Андрій Мельник (народився 12 грудня 1890 р. в селі Воля Якубова неподалік від Дрогобича, що на Львівщині, помер 1 листопада 1964 р. у м. Клерво, що в Люксембурзі) - абсолютно знакова особистість в українській історії та її національно-визвольному русі.

СИДІР КОВПАК - УКРАЇНЕЦЬ, ЯКОГО БОЯВСЯ ГІТЛЕР І ЯКОМУ НЕ ДОВІРЯЛА МОСКВА

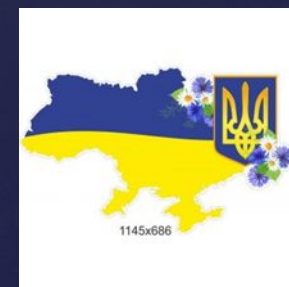
Найвідоміший партизан України Ковпак Сидір Артемович (народився 26 травня 1887 року в с. Котельва Полтавської губернії, помер 11 грудня 1967 року у Києві) був одним з організаторів найпотужнішого народного опору гітлерівським окупантам в роки Другої світової війни на території СРСР (1941-1945 рр.).

РОМАН ШУХЕВИЧ: ГОЛОВНОКОМАНДУВАЧ УПА

Шухевич Роман Йосипович (народився 30 червня 1907 року у Львові, убитий НКВС 5 березня 1950 в с. Білогорша (тепер Львів), український політичний і військовий діяч, головнокомандувач Української повстанської армії (УПА), Герой України.

Йосиф Сліпий - лідер Української Церкви, не зламаний 18 роками ГУЛАГу

Його кілька разів виводили на розстріл співробітники НКВС, він пройшов через пекло 18-річного ув'язнення у сталінських таборах і не був зломлений з переламаними руками і ногами після допитів. 70-річного в'язня в неволі захищали колишні воюки УПА, а звільнили завдяки особистому втручання президента США Кеннеді. Папа Іван ХХІІІ звільненого з неволі Йосифа Сліпого висвятив у сан кардинала, а Папа Іван Павло ІІ, щоб вшанувати його, порушивши всі протоколи, встав і пішов назустріч, щоб привітати його стоячи.

Хрущов Микита Сергійович (рос. Хрущёв Никита Сергеевич, 3 [15] квітня 1894, с. Калинівка, Курська губернія, Російська імперія — 11 вересня 1971, Москва, Російська РФСР, СРСР) — радянський державний діяч українського походження, перший секретар ЦК КПРС (1953–1964), Голова Ради Міністрів СРСР (1958–1964), Герой Радянського Союзу (1964), тричі Герой Соціалістичної Праці (1954, 1957, 1961), генерал-лейтенант (1943).

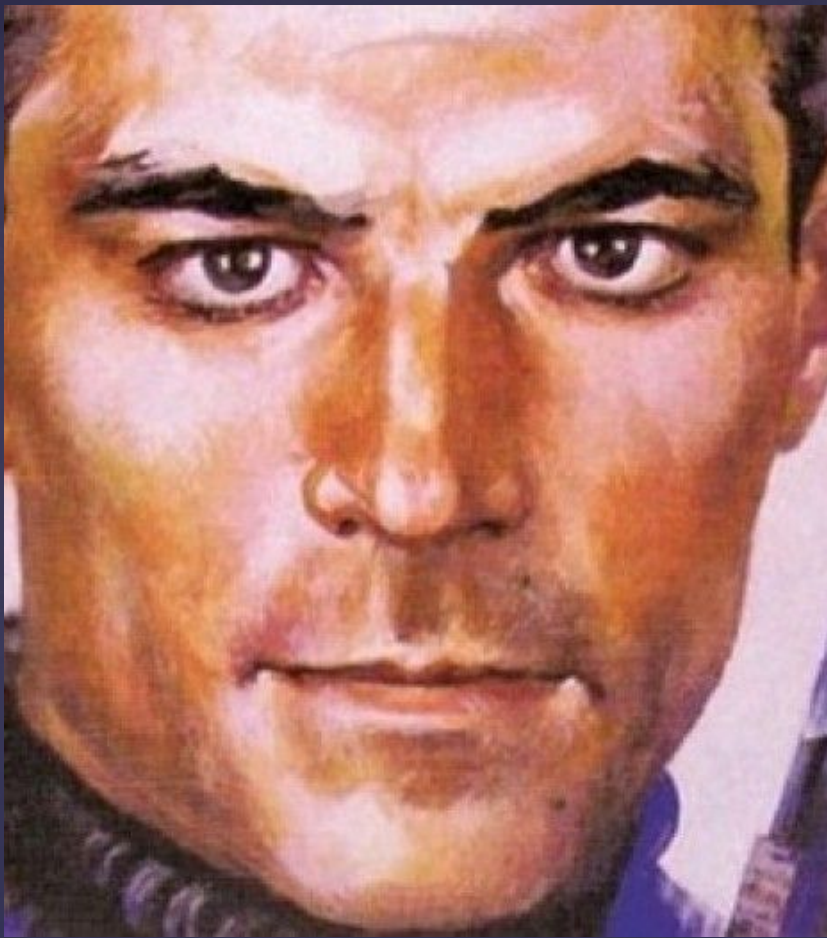

ОЛЕСЬ ГОНЧАР - ВЕЛИКИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ПИСЬМЕННИК, ЯКИЙ СТАВ КЛАСИКОМ СВІТОВОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Гончар Олесь (Олександр)
Терентійович народився 3 квітня
1918 року в селі Ломівка (сучасна
територія Дніпропетровська),
помер 14 липня 1995 року в Києві.
Український письменник,
громадський діяч, нагороджений
званням Герой України.

1145x686

ВАСИЛЬ СТУС: УКРАЇНЦЯ НЕ СПРОМОЖНА ЗЛАМАТИ НАВІТЬ СМЕРТЬ

Стус Василь Семенович народився 6 січня 1938 року на Вінниччині, помер в результаті голодування 4 вересня 1985 в селі Кучино в Пермській області у віці 47 років, український поет, дисидент, один із найактивніших представників руху "шістдесятників", лауреат Шевченківської премії, Герой України.

В'ячеслав Максимович Чорновіл (24 грудня 1937 с. Єрки Київської області — 25 березня 1999, Бориспіль Київської області) — український політик, публіцист, літературний критик, діяч руху опору проти зросійщення та національної дискримінації українського народу, політичний в'язень СРСР. Провідник українського національно-демократичного визвольного руху кінця 80-х — 90-х років; Герой України (2000, посмертно). Лауреат Міжнародної журналістської премії ім. Ніколаса Томаліна (1975). Ініціатор проголошення Декларації про державний суверенітет України 16 липня 1990 р. та Акта проголошення Незалежності України 24 серпня 1991 р.

Сергій Йосипович Параджанов (вірм. Սարգիս Հովսեփի Փարաջանյան Саркіс Говсепі Параджанян; 9 січня 1924, Тбілісі, ЗРФСР — 20 липня 1990, Єреван, Вірменська РСР) — вірменський і український кінорежисер, народний артист УРСР (з 1990), лауреат Державної премії України ім. Т. Шевченка (1991, посмертно).

